

**Učební osnovy
hry na akordeon pro rozšířené vyučování
na lidových školách umění**

Hudební obor

**Schváleno výnosem ministerstva školství
České socialistické republiky pod č. j. 26 199/83-35
ze dne 23. září 1983 jako učební osnovy pro rozšířené vyučování
na lidových školách umění s platností od 1. září 1983**

STÁTNÍ PEDAGOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ, n. p., PRAHA

1984

11 536

**Základní umělecká škola Břežnice
Náměstí 2, 262 72 Břežnice
IČ: 61904201, tel. 318 682 342**

Učební osnovy rozšířeného vyučování na I. stupni LŠU

Hra na akordeon

Učební osnovy pro rozšířené vyučování hry na akordeon na I. stupni LŠU jsou určeny pro žáky, kteří jeví výrazné předpoklady pro budoucí profesionální studium. O zařazení žáka do tohoto vyučování rozhoduje k tomuto účelu ustavená zkušební komise nejdříve na konci 3. ročníku nabo na konci kteréhokoliv ročníku dalšího.

Rozsah látky a úroveň její obtížnosti stanovená pro jednotlivé ročníky rozšířeného vyučování a ke komisionálním zkouškám jsou požadavkem, který uchazeč musí splnit a technicky i výrazově zvládnout, aby mohl být zařazen do dalšího ročníku s rozšířeným vyučováním. Nesplní-li žák stanovené požadavky na odpovídající úrovni, pokračuje ve studiu bez rozšířeného vyučování. O zařazení zpět se může ucházet jen tehdy, šlo-li o přechodnou stagnaci.

Učební plán

Oddělení akordeonové /hlavní předmět hra na akordeon/

Poř. čís.	Předmět	Ročník			
		4.	5.	6.	7.
1.	Hra na akordeon, hra z listu, elementární improvizace, hra z klavírních partů ^{1/}	2,5 ^{2/}	2,5 ^{2/}	2,5 ^{2/}	2,5 ^{2/}
2.	Doprovod nebo souborová hra	1,5	1,5	1,5	1,5
3.	Hudební nauka	1	1	1	1
4.	Hra na klavír	-	0,5	0,5	0,5
Celkový počet vyučovacích hodin týdně		5	5,5	5,5	5,5

1/ Označené složky předmětu musejí být vyznačeny v individuálním studijním plánu žáka

2/ Stanovený počet hodin se vyučuje v dělených vyučovacích hodinách 2krát týdně

Cílem rozšířeného vyučování hry na akordeon je všestranná příprava žáků k profesionálnímu studiu na konzervatoři. Intenzivní příprava pro toto studium vyžaduje stejně tak soustavné pěstování pohotovosti a hudební představivosti jako instrumentálních dovedností nezbytných ke zvládnutí nástroje na nejvyšší možné úrovni, dosažitelné na tomto stupni. To předpokládá daleko větší intenzitu denního cvičení na nástroji a soustavnou přípravu žáka pro další odborné předměty, aby mohl nejen zvládnout studijní úkoly vytyčené v učebních osnovách nerozšířeného vyučování, ale především učební látku předepsanou pro rozšířené vyučování. Rozšířené vyučování klade zvýšené nároky na žáky, a proto je třeba průběžně kontrolovat jejich zdravotní stav a fyzickou kondici.

Vzhledem k současnému stavu výroby akordeonů v ČSR jsou učební osnovy rozšířeného vyučování koncipovány převážně se zřetelem k akordeonu se standardními basy. V případě možnosti se doporučuje aplikace osnov na nástroj s melodickým basem. Vertikální uspořádání studijního materiálu do jednotlivých oddílů bylo zvoleno pro přehlednost, aby učitel mohl po naplnění požadavků pro příslušný ročník volit i ze studijního materiálu dalšího ročníku.

Technická příprava

Cílem výuky je naučit žáka vyjádřit umělecký obraz hraných skladeb a k jeho realizaci jej vybavit potřebnými technickými dovednostmi. Proto je třeba v průběhu celého studia počínaje 1. ročníkem zaměřit pozornost zejména na:

- postavení rukou a prstů
- měchovou techniku - měkké a ostré nasazení, ukončení, obrat měchu v kterékoliv poloze bez dynamické změny a akcentu, střídavý měch
- pohyblivost prstů - schopnost akcelerace
- prstovou artikulaci - legato, staccato, non legato, portamento
- nácvik skoků a sekvencovitých postupů v různých intervalech i ve dvojhmatech a akordech
- hru melodických ozdob

- vícehlas jednou rukou
- malý rozklad akordů s obraty, včetně D7 a zm.7
- stupnicovité postupy v tercích a sextách
- nehlukné rejstříkování, současné zapojení registrace do prstokladů
- hra z listu
- hra akordických značek
- transpozice
- improvizace
- úpravy písní a tanců
- samostatné studium skladeb
- uvědomělá sluchová sebekontrola

K uvedeným technickým prvkům se doporučuje použít výběr z literatury:

I. Havlíček: Denní prstová cvičení

Havlíček-Ondruš: Technika hry akordů

Smetana: Základy nové techniky hry na akordeon - II. část

F. Krieg: Etudy /NDR/

C. Herold: Schule der Balgtechnik /NSR/

Stupnice

Při hře stupnic se především zvyšují nároky z hlediska tempa a zvuku s vyrovnanou prstovou technikou.

4. ročník: Dosud probrané stupnice hrát též protipohybem v šestnáctinových hodnotách, /MM ♩ = 60/.
5. ročník: Všechny durové a mollové stupnice harmonické a melodické přes 2 oktávy v rovném i protipohybu v šestnáctinových hodnotách v rychlejších tempech /MM ♩ = 72/
chromatická pravou v osminových notách
6. ročník: Chromatická stupnice zvlášť, všechny stupnice dur a moll v rychlejších tempech /MM ♩ = 90-96/
7. ročník: Opakování všech stupnic dur a moll rovným a protipohybem všemi dosud probranými způsoby. Chromatická oběma rukama.

Akordy

4. ročník: tříhlasé tónické kvintakordy dur a moll s obraty harmonicky a melodicky v rychlejšímu tempu
5. ročník: příprava čtyřhlasého tónického kvintakordu dur i moll s obraty oběma rukama dohromady - malý rozklad
6. ročník: tónické kvintakordy čtyřhlasně dur i moll oběma rukama dohromady, dominantní a zmenšený septakord 4hlasně pravou rukou. Dle možnosti zařadit přípravu ke hře velkého rozkladu
7. ročník: opakování všech dur a moll akordů se současným zdokonalením technického provedení a přípravě k přijímací zkoušce na konzervatoř. Pokračování v nácviu velkého rozkladu.

Etudy

Z doporučených sbírek je třeba provést systematický a promyšlený výběr etud, na nichž se žák naučí aplikovat získané technické a výrazové dovednosti na konkrétním hudebním materiálu. Při výtěru je třeba střídat etudy kratší, koncentrované na určitý problém, s etudami delšími, sloužícími jako příprava ke hře rozsáhlejších skladeb.

4. ročník: Dikánová-Ondruš: Akordeonové etudy II
K. Černý op. 261: Výběr z pasážových cvičení
J.B. Duvernoy: Výběr etud I
5. ročník: Dikánová-Ondruš: Akordeonové etudy III
K. Černý op. 261: Výběr z pasážových cvičení /pokr./
J.B. Duvernoy: Výběr etud I.
H. Lemoine: Výběr dětských etud
6. ročník: Dikánová-Ondruš: Akordeonové etudy III., IV.
K. Černý op. 261: Výběr z pasážových cvičení /dokonč./
J.B. Duvernoy: Výběr etud II
H. Lemoine: Výběr z dětských etud

7. ročník: K. Černý op. 846: Průprava zběhlosti
" op. 299: Škola zběhlosti
J. Havlíček: 30 přednesových etud

Přednesové skladby

Pečlivým výběrem přednesových skladeb vést žáka k dokonalému provedení skladeb jak po stránce technické, výrazové i stylové. Pěstovat smysl pro samostatný umělecký výraz a osobitý přístup k interpretaci skladeb. Výběrem přednesových skladeb seznamovat žáka se všemi formami, žánry a styly, vést jej ke kritickému hodnocení vlastního výkonu. Rozšířit hudební materiál základního studia o jiné vhodné skladby, odpovídající technickou a obsahovou úrovní přípravě k profesionálnímu studiu.

Požadavky pro zařazení žáka do rozšířeného vyučování na konci 3. ročníku

K rozšířenému vyučování lze navrhnout žáka, který zvládl minimálně: hru stupnic durových do 4 # a 4b, c, g, d, a, e-moll harmonické oběma rukama dohromady v rovném pohybu legato a staccato. Alespoň C-dur přes 2 oktávy v rovném pohybu legato a staccato v šestnáctinových hodnotách /MM \downarrow = 60/. Tříhlasé kvintakordy harmonicky a melodicky k hraným stupnicím. Výběr z následujících sbírek:

Dikánová-Ondruš: Akordeonové etudy II

Machalíčková-Havlíček-Ondruš: Škola hry na akordeon /dokončení/

K. Černý op. 261 Výběr pasážových cvičení /snazší/

Komisionální zkouška:

- 2 stupnice dur a moll harmonické oběma rukama dohromady rovným pohybem legato a staccato v šestnáctinových hodnotách /MM \downarrow = 60/, z toho nejméně jedna přes 2 oktávy, tříhlas k hraným stupnicím výše uvedeným způsobem,
3 etudy různého technického zaměření,
3 přednesové skladby různého charakteru a tempa, z toho
1 polyfonní.

Celá zkušební látka se hraje z paměti.

Požadavky na rozsah nastudované látky

V průběhu 4.-6. ročníku nastuduje žák každý školní rok 10-15 etud a 4-6 přednesových skladeb různého charakteru a formy. V 7. ročníku se žák soustředí na přípravu studijní látky k talentové zkoušce na konzervatoř /stupnice, akordy, etudy a přednesové skladby/.

Postupové zkoušky

4. ročník: 1 durová a 1 mollová stupnice probraným způsobem v předepsaném tempu.
Akordy k hraným stupnicím.
2 etudy různé délky a technického zaměření.
3 přednesové skladby, z toho 1 polyfonní, 1 soudobá.
Dále žák prokáže pohotovost ve čtení z listu na jednoduché skladbě.
5. ročník: 1 durová a 1 mollová stupnice probraným způsobem v předepsaném tempu s příslušnými akordy.
2 etudy rozdílné délky a techniky
3 přednesové skladby, z toho 1 polyfonní, 1 soudobá.
6. ročník: 1 durová a 1 mollová stupnice probraným způsobem a příslušnými akordy v uvedených tempech.
2 etudy rozdílné délky a technického charakteru.
3 přednesové skladby, z toho 1 polyfonní, 1 rozsáhlejší formy /sonatina, variace/.

Závěrečná zkouška

Závěrečnou komisionální zkoušku ze 7. ročník vykoná žák v termínu před talentovou zkouškou na konzervatoř v rozsahu jejích požadavků. Studium ukončí veřejným absolventským vystoupením.

Ministerstvo školství České socialistické republiky

Učební osnovy

**hry na akordeon pro rozšířené vyučování
na lidových školách umění**

Hudební obor

Vypracoval Výzkumný ústav pedagogický

Vydalo Státní pedagogické nakladatelství, n. p., Praha

VA 0,60

Tematická skupina 35

1. vydání 1984

Cena výtisku Kčs 1,—

502/22. 816

Tiskem rozmnožovny SPN

Kčs 1,—

11 536